

OBLJETNICA ROJSTVA VELIKEGA SLOVENSKEGA PISATELJA IVAN PREGELJ SEDEMDESETLETNIK (27. X. 1883 - 1953)

...delo, v čigar dela se je najbolj vtisnila njegova rodna tolminska dežela, je obdeloval tudi ...

...delo, v čigar dela se je najbolj vtisnila njegova rodna tolminska dežela, je obdeloval tudi ...

že pokazal z nekaterimi samostojnimi knjigami, Domu in svetu postane mecen ...

kozmpolitizma, je res pe ... ljala v novo domačijo ...

razodeva čista duša, široko ... in toplo dojemajoča slove ...

trdoto ozkega moralista, za ... kakšne pa tudi zmaga ...

Alojzij Gradnik
«Kaj je?» gastaldo v gradu v mizo bije
In raste šum in ko krvave rože
Kar jih imela možkih je družina...

Nas tedenski pregled

Burni dogodki v zvezi s Trstom se v zadnjih dneh tedna v veliki meri odpravili ...

IZŠLA JE LEPA HRVATSKA MONOGRAFIJA

GRGA GAMULIN JURAJ PLANČIČ

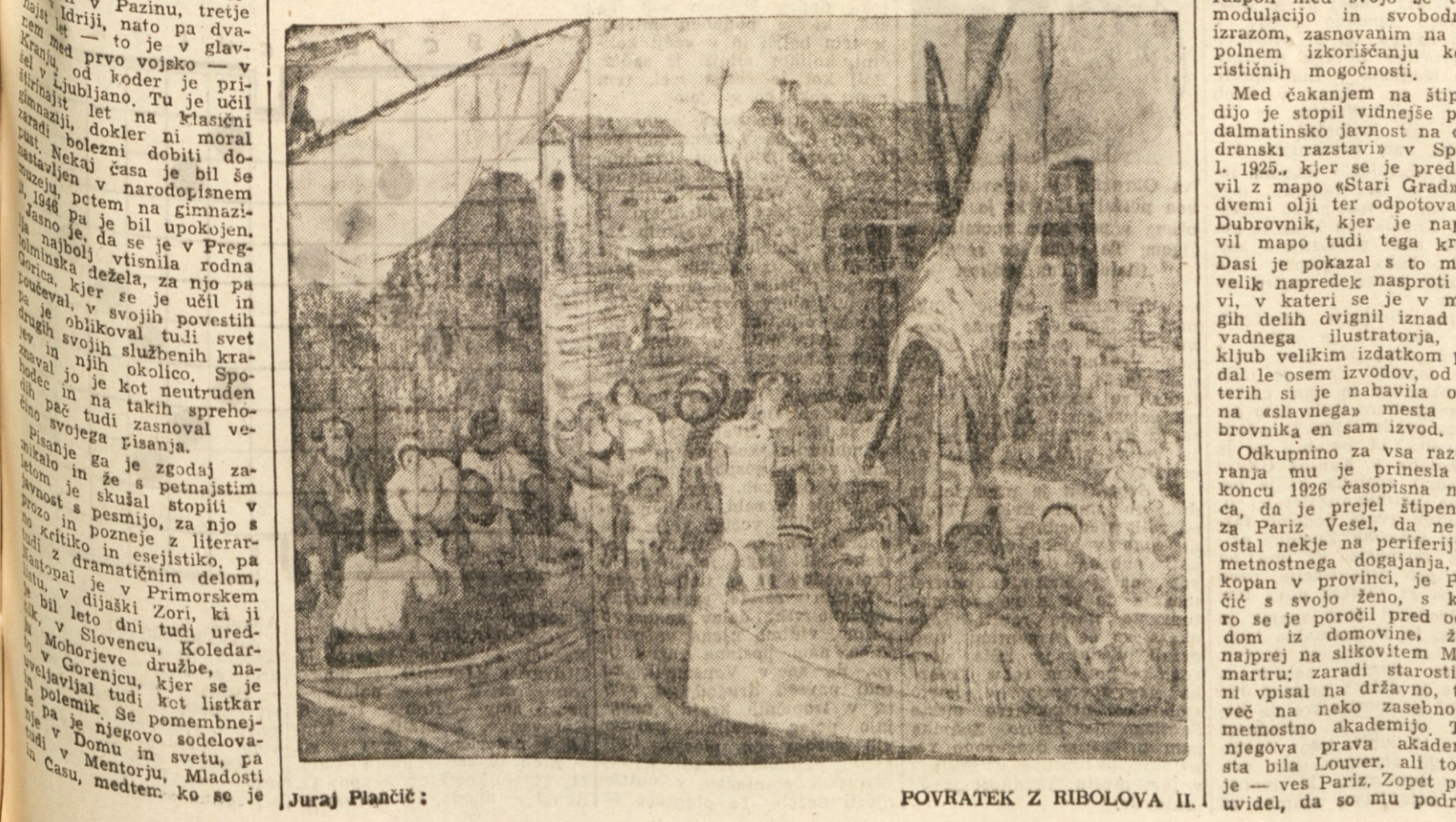
Zasijal je kot komet in kmalu žalostno ugasnil

Hrvatska Matica v Zagrebu je založila na velikem formatu in na gladkem papirju tiskano 117 strani ...

Plančiča v Zagrebu na Višji šoli za umetnost, kasneje Akademiji umetnosti. Z upanjevanjem samega sebe mu ...

celo moderne umetnosti ostala od sedaj popolnoma tuj, zlasti vsa izkustva ...

cembru v isti galeriji kolektivno razstavo svojih slik in so o njem pisale revije ...

Juraj Plančić: POVRATEK Z RIBOLOVA II.

GLEDALIŠČE VERDI

PO GOSTOVANJ SKUPINE Calindri-Zoppelli-Volpi-Valeri

Minuli teden je gostovala v gledališču Verdi skupina italijanskih igralcev ...

FRANCE BEVK POT V SVOBODO (Odlomek iz romana)

To je odlomek iz najnovejše knjige znanega slovenskega pisatelja Franceta Bevka «Pot v svobodo». Knjiga je pravkar izšla pri Slovenskem knjižnem zavodu v Ljubljani. Pisatelj jo je posvetil vsem tistim, ki so se borili za svobodo. Odlomek, ki ga prinašamo, je iz predzadnjega dela knjige, kjer pisatelj govori o zadnjih velikih borbah na Primorskem pred osvoboditvijo.

Bil je še trd mrak pred jutrom, ko smo dospeli v Mirlo rupo. Obstali smo na cesti med pustimi razvalinami nekdanjih, samotnih postojilj. V tistini, ki je ni moč mnenja lajež ne klje nočne ptice, smo se razvrstili v dolgo kolono.

Dolga vrsta se je le počasi premikala; na sili korakov je bilo videti, kakor da se ne gane. Klance, ki se je cepil od ceste in se vpenjal precej strmo na pobočje, mi je bil že znan. Prehodil sem ga po zlonam Italije, ko smo se pre- mražen in premočenj umaknili čez Trnovski gozd. Tada je bila nevarnost že za nami, tu pa nas je še čakala zaseda. Kot znanika me je pozdravila hišica na poti, ena izmed redkih, ki je ostala nepoškodovana v tisti okolici. Nič radovednih oči, ki bi nas pozdravljale kot nekdo; vrata so bila zapahnjena, okna so tumorno gledala na nas. V prostorni rupi na desni je nekoč stala bahata kmečka hiša z velikim hlevom. Takrat, pred meseci, sem vse bližnje počival v suhoti šumečega sene pod njeno streho. Preprosta je iz kmečkih sklode mi še nikoli ni tako dišala. Zdalj je bil dom požgan. Proti nebu so se dvigali visoki zidovi z mrtvinami okoli srednje osmojnih sadnih dreves. Danilo se je vedno bolj.

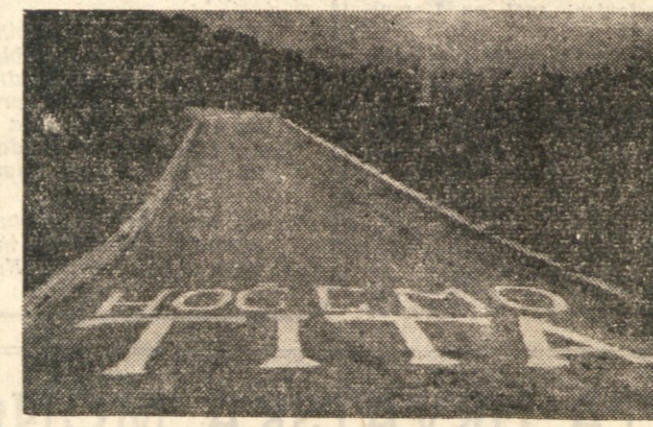
Nebo je belodelo in se risalo v čudoviti rožnati barvi. Na vrhu brda je stala vrsta dreves; zdelo se je, kakor da je nalikna na jutranjo zarjo. Ognjilo so se prve ptice, glasovi so narocili v neizmerno klaviranje z drevesa na drevo. Ohlajenje na naša nosa, ki se je razvijalo v tenčice, ki se so konjaj zasnave nisele na nebu. Ugasnila je zadržana zvezda. Na visoke, skalnate gore ozadju se je obesil prvi svet sonca.

Pozdravljene, bele gore! Bile so mi znane in domače do slednjega obrisa, pravo tako kot zemске gube moje domačije. Tisočkrat sem jih opazoval v svojih mladosti, v spominu in v zemi, v jutrajnih splošnih stokrat opisoval njih ljube lepote. Zdalj se stala pred menoj kot stara prijateljica in znanke in se mi toplo dotaknila srca.

Od samotne farne cerkve na Vojskem, ki je bila skrita nekje za bregom, so nam oglašili zvonovi in oznanjali novi dan. Od prejšnjega dne obo ne nisem pomislil na to, a tedaj mi je zopet jasno stopilo v zavest, da je velika nedelja. Zdelo se mi je, da oznanja ptičje petje, rožnate barve neba in glasovite bronca, ki so leteli preko višin in se izgubljali v dolini. Za trenutek me je obšla varljiva misel, da ob vsaj ta dan prenehalo osvoboditveno in da se nam nič hudega ne more zgoditi.

Slovenska zastava vohra z zvonika v Boljuncu

Na cesti proti Dolini so napisali: Hočemo Tita

PALMA - ENA IZMED NAJBOLJ DEBLO PALME DAJE TRD LES, KORENINE SO DOBRO ZDRAVILNO PROTI MRZLICI IN MALARIJI, LISTI SO ODLIČNA KRMA IN TUDI SREDSTVO ZA POKRIVANJE HIŠ, SOK STEBLA JE OPOJNA PIJAČA - NAJVAŽNEJŠI PA JE KOKOSOV OREH, IZ KATEREGA DELAJO NAJRAZLIČNEJŠE REČI

Kdor bi dospel iz Karibskega morja v Venezuelo, bi se brez dvoma začudil, ko bi videl, da na celi obali valovijo palme ob pihanju »brizote ali aterala«, to je vetrov morja in zemlje. To se bo zgodilo v La Guajiri, ki je glavno pristanišče države, to se zgodi v Puerto Cabello in tudi v samem Marakajbu se kokosova palma nahaja večkrat okrog natifnih stolpov.

Palma je ena izmed najbolj karakteristiknih rastlin Venezuele. Kjer jih raste - predvsem ob morju - okrog trideset vrst. Vendar tudi v notranjosti, v obširnih lanoših, ki so polni kaktelj, ali pa tudi v goratih krajih, vidimo kako rastejo razne vrste palm. Palmne rastejo tudi v višini nad 1300 metrov, rekli bi skoraj pri ledenikih. Pri morju pa je najbolj razširjena vrsta prav kokosova palma.

FILATELISTIČNE ZANIMIVOSTI Porast količine - padec kakovosti. Izdajo vedno večjega števila novih znamk, se je kvaliteta nekaterih poslabšala. Vzrok za to je v kratkih rokkih, ki so dani umetnikom na razpolago za izdelavo posnetkov in tudi v kratkih rokkih, ki so dani tiskarskim za tiskanje znamk. Zaradi tega so nekatere današnje znamke prav naprosto z estetiko in lepoto. Ena izmed držav, ki izdaja v zadnjem času mnogo znamk, ki pa so prave majhne umetnine, je Madžarska. Vse države Vzhodne Evrope izdajajo v zadnjih letih veliko število znamk, za proslavitev mnogih mednarodnih praznikov, bolj kot za proslavitev svojih domačih velmož in dogodkov. Madžarska je v preteklih letih izdala mnogo znamk. Veliko število serij je bilo z zobci ali pa brez zobcev. Po navadi se v majhnih količinah, v 4 do 6 kosih, prodajajo na domačem trgu. Večino proda država kar direktno v inozemstvo in pride na tak način do dragocenih tujih deviz. Ameriška vlada je pred letom dni naslovila proglas na ameriške filateliste, naj ne kupujejo znamk iz vzhodnoevropskih držav, češ da na tak način indirektno podpirajo nasprotnike, vendar ni bilo nobene izjeme med bombardiranjem porušene cerkve cesarja Viljema v Berlinu. Prve dve vrednoti nam prikazujejo obnovljeno cerkev, drugi dve pa cerkev, kakršna je bila takoj po bombardiranju.

ŠOLA NI BILA VEČ STRAŠEN KRAJ KAKO SO PO PRIMORSKEM ODPIRAL MED OSVOBODILNO BORBO SLOVENSKE ŠOLE

Kakšne so bile šole, ki so nastajale in delovale sredi bobnenja topov in regljanja strojnic - Na Primorskem je med vojno delovalo 340 osnovnih šol s 16.158 učenci

Po pripovedovanju tovariša Henrika Zdešarja, ki je bil med narodnoosvobodilno borbo pokrajinski šolski nadzornik na Primorskem. Tudi italijanski učitelji so bili nosilci »2000-letne kulture. Na koščku zemlje, odrganem od ostale Slovenije, so hoteli malim kratkoročnim, ki so se šele začeli učiti a b c, iztrgati iz srca jezika mater in jim obiti v glavno doktrino, ki je ljudem, znajajočim o svobodi, obljubljala rešetke, ricinus, preganostvo in smrt.

Ljudje, ki so jih leta trpljenja, krivice in preganjanja na pravila trde, so od sreče jokali, ko so takoj ob prihodu partizanov iz gozdov v vase začeli izkopavati svoje bogastvo, storoje slovenske knjige in abecednike. Hotel so imeti slovenske šole in nihče več ni mogel čakati, da bo vojna končana. V baškem okrožju se bili najhitrejši. Se pred 22. oktobrom, ko je narodnoosvobodilni svet za Primorsko izdal sledeč želji in hotenju primorske ljudstva, okrožni, o ustanovitvi slovenskih šol, so v petnajstih vaseh baškega okrožja šole že delovale. Po 22. oktobra so zgledu sledile vase v ostalih 12 okrožjih.

Kakšne so bile šole, ki so nastajale in delovale sredi bobnenja topov in regljanja strojnic? Lahko je danes brskati po starih arhivih in citati v njih njih statističnih takele številke. V času, ko je bilo število šol največje, je na Primorskem delovalo 340 osnovnih šol s 16.158 učenci. Utulo je 481 učitelj.

Domaćini zarezajo deblo in iz te zareze dobivajo kokosovo vino, ki je ob prvi poskusu sladko in okusno, a kmalu postane kislo. Iz tega vina pridobivajo etanol, ki je močno alkoholno pijačo, katero zmešajo domačini z nekaterimi travami in drugimi sadeži; tako mesočno imenujejo etuba compustura in ji zelo močno; zelo slabo se počuti, kdor jo pokaže, če ni vajen piti močnih alkoholnih pijač.

KRIŽANKA. VODORAVNO: 1. besednjak - noviteta, 2. slovenski zidoklovec, 3. napelilo - zelo podoben - 7. moški - 4. časovni prislov - belokoz, 5. strojno jekleno - lepo vedenje, 6. nikalnica - tekati za kom - veznik, 7. osebni zaimek - najmanjše oblike vode - 8. kraj - 9. ručnica - 10. zvezani, 9. rudnina - 11. log - 12. stopenjski volk - 13. pripadnik indoevropskih jezikov. NAVPIČNO: A) a slovske glave potegnjena koža - iz pretežno večine mesa, B) krajina ob severni francoski meji - brezalkoholne pijače, C) vrsta čevljev - igračke, D) osebnostni priložnostni znak - kemični znak, E) iridij - majhna črna planet, F) grška črka (narobe) - 7. planet, G) mesto v Kitajski visoki planinski - igralna karta, H) mesto v Sloveniji, I) kemična prvina - nočni pojav, J) vesoljski - vrtič, K) pravec, L) jezikovno-romanske vladar, M) jeziki, N) jeziki, O) jeziki, P) jeziki, Q) jeziki, R) jeziki, S) jeziki, T) jeziki, U) jeziki, V) jeziki, W) jeziki, X) jeziki, Y) jeziki, Z) jeziki.

